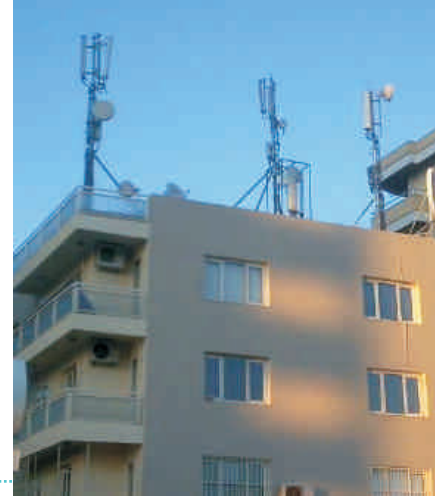

Gerçeği Aramak

Elo. Müh. Hasan Şahin
hasan.sahin@emo.org.tr

09.06.2010–11.06.2010 tarihleri arasında düzenlenen ve İzmir ilinin ev sahipliği yaptığı “Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı 2010” Teknoloji Bilgilendirme Platformu öncülüğünde yapılmıştır. Bu kurultayı EMO İzmir Şubesi üyeleri olarak konularımız kapsamında yakından izleme ve değerlendirme olanağımız olmuştur.

Kurultay sürecinde takip edilen oturumlarda elde edilen izlenimlerde çarpıcı sonuçlara ulaşılmıştır. Ülke gündemini hep oyalayan telefon dinleme, internet kullanımında yaşanan sorunların hukuksal irdelenmesi, cep telefonları ve baz istasyonları konusunda görsel sunuların genelde üretici ve sektör işletmecileri gözıyla değerlendirildiğine tanık olunmuştur. Bu alanda söz sahibi farklı düşüncede bir panelistin veya sunucunun Kurultayda bulunmaması dikkat çekiciydi.

Teknoloji Bilgilendirme Platformunca hazırlanıp Kurultay katılımcılarının ve halkımızın bilgilenebilmesi için dağıtılan “Baz istasyonlarıyla İlgili Doğrular” adlı broşürde dikkat çekici konular vardı. Bu broşür ile baz istasyonları tamamen sakıncası olmayan, Haberleşmenin Anayasal Hak olduğu altı çizilerek vurgulanan,

içeriğinde hiçbir epidemik çalışmaya yer verilmeyen, geçmişte Çernobil felaketini yok sayan aynı zihniyetin ne hikmetse bu broşürlerde Çernobil felaketini konu etmeleri de önemli dikkat çekici konular olarak sıralanabilmektedir. Broşürde dikkat çeken diğer bir konu da baz istasyonu resimlerinde genelde pilon direk veya çok yüksek estetik direk resimleri kullanılmasıdır.

Kurultayda yapılan bir sunum sonrasında konuşmacının katılımcılara söylediği “Biz bilim adamları savunduğumuz ve inandığımız görüşlerin 30 yıl boyunca acaba doğru mu düşünmüşüz diye muhakeme etmeye devam ederiz” sözlerinin altı çizilecek sözler olduğu kesindir. Sigaranın kanserojen etkisi 1860’lı yıllarda, asbestin ise 1870’li yılların ortasında anlaşılmıştır. Asbest denilen sanayi ürünü 1890’lı yıllarda zararları dile getirilirken ilk raporlar 1930’lu yıllarda yayınlanmaya başlamıştır. Yine bu gerçekler kamuoyundan saklanarak 1970’li yıllara kadar gelinmiştir. Çernobil felaketi ve buna benzer felaketlerin asıl gerçekleri gizlenerek uzun yıllar sonra kamuoyu ile paylaşılmıştır. Sigaranın zararlarında da aynı

senaryo yaşanmıştır. Cep telefonları ve bununla ilintili baz istasyonlarında da aynı senaryo yaşanmaktadır.

Artık vazgeçilmesi olanaksız cep telefonu gibi teknoloji ürünleri konusunda kamuoyu bilgisine sunulan görsel ve işitsel sunumlarda veya reklam amaçlı tanıtımlarında epidemik çalışmalar söz konusu dahi yapılmamaktadır. 1990’ların başında Dr. George Carlo uzun süre cep telefonlarının zararlarının olmadığını savunmuştur. Ancak Dr. Carlo 1999 yılında kaleme aldığı araştırmasına yönelik sponsor firmaya yazdığı mektubunda; uzun süren araştırmaları sonunda bazı sorunlarla karşılaştığı ve bunların mutlak suretle üzerine gidilmesi gerektiğini bildirmiş, bir sonuç alamamıştır.

Yine 1993 yılında Belçikalı Bilim Adamı Biyofizikçi Rose Adey özellikle cep telefonlarının kullandığı frekanstaki EM alanın 1993 yılında Belçikalı bilimciler tarafından P53 geninde hasara yol açtığı, aynı frekansın (2.45 GHz) farelerde beyin lezyonu oluşturduğu, Washington Üniversitesi’nde (1995) gösterilmiştir. WHO EMF projesi başkanı M. Repacholi’nin cep telefonu frekan-

sının farelerde lenfomaya neden olduğu bulgusunu yayınlamasını, WTR (Wireless Technology Research) reddetmiştir. Ancak bu araştırmanın reddedilmesine karşın yalnızca Fransa'da son bir yılda her iki cinste de beyin tümörü sayısında %31 artış görülmesi bize sunulan kaynakları sınırsız ve sorumsuz kullanamayacağımıza ilişkin önemli göstergelerden biridir.

Son zamanlarda bu konuda otorite olan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), sayısı her geçen gün artan baz istasyonlarıyla ilgili vatandaşların tedirginliklerini azaltmak adına ardı ardına açıklamalar yapmaktadır. Aynı kurum yetkilisinin "Bilişim Hukuku Kurultayı 2010"da yaptığı açıklamalarda, ülke genelinde her gün sayısı hızla değişen baz istasyonlarının sayısının 45.479'a ulaştığı ve bu istasyonlardan 32.140 adedinin denetlenmesini yaptıkları belirtilmiştir. İzmir ilinde ise 3.162 baz istasyonundan 2.223'ünde denetlemenin yapıldığı ifade edilmiştir. Belirtilen bu rakamın BTK'nın kuruluşundan bugüne kadarki sürede yapılan ölçümler olduğu açıkça görülmektedir. Çünkü aynı kurum tarafından yapılan

değerlendirmelerde bu ölçüm sayısının hangi dönemi kapsadığına dair net bir bilgi bulunmamaktadır. Yapılan bu ölçümler, baz istasyonlarına kuruluş aşamasında verilen "Güvenlik Sertifikası" kapsamında yapılan ölçümler olup, daha sonra yapılan ölçümler çok az sayıdadır. Kamu kurumu olan BTK; baz istasyonları konusunda gelen şikâyetleri Yönetmeliklerden de aldığı güçle aşırı yüksek ölçüm ve denetim bedeli talep etmektedir. Bu yüksek bedeller caydırıcı silah olarak karşımıza çıkmaktadır.

GSM sektöründe ülke resmi verilerine göre 66 milyon cep telefonu hattı mevcut iken bu kapasiteye karşın 116 milyon kayıtlı cep telefon makinesi bulunmaktadır. Son olarak; 3N ile ülkeye 16 milyon cep telefon makinesi 2,5 milyar dolar karşılığında giriş yapmıştır. Resmi kayıtlara giren bu makinelerin hemen hemen tamamının üzerinde SAR (Specific Absorbance Rate – Özgül Soğurma Oranı) değeri yazılı en ufak bir ibare bulunmaması ayrı bir soru işaretidir.

EMO, cep telefonu ve baz istasyonu konusunda bugüne kadar "kamu yararı" çerçevesinde üzerine düşen görevi yapmış ve yapmaya devam edecektir. Bugüne kadar savunduğumuz uyarıcı ve çözüm önerisi olarak ortaya koyduğumuz ilkelerin takipçisi olmalıyız. Bu uyarıcı ve çözüm önerilerinden bazıları;

1. Çocukların ve gençlerin kablosuz telefon ve cep telefonu kullanımı kısıtlanmalı ve telefon şirketlerinin bu gruplara yönelik pazarlama yapmalarının önüne geçilmelidir. Elektromanyetik kirlilikten kaynaklı halk sağlığı boyutu da dikkate alınarak, reklam

ve kampanyaların biçimine ilişkin Reklam Kurulu tarafından ilkeler belirlenmeli ve gerekli denetim yapılmalıdır.

2. Reklam kampanyalarında özellikle çocuklar kullanılmamalıdır.

3. Baz istasyonlarının kurulumunda uyulması gereken kurallar ve halk sağlığı konusunda Ulaştırma Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, BTK, GNRK ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları (TMMOB, TTB gibi) ile işbirliği yapılmalıdır. İlgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından basın-yayın yolu ile elektromanyetik kirlilik konusunda uluslararası çalışmalara ilişkin halkı bilgilendirecek programlar yapılmalıdır.

4. BTK'ya bağlı bölge müdürlüklerinin yurt genelinde denetim ve kontrolü yeterince uygulayabilecek yapılanmaya sahip olmadıkları bilinmektedir. Üniversiteler ve EMO gibi kamu yararı gözetilen ve bağımsız kuruluşlar tarafından gerekli ölçüm ve denetimlerin yapılabilmesine olanak sağlayan düzenlemeler yapılmalı, BTK tek kurum olmaktan çıkarılmalıdır.

5. Avrupa ülkelerinde insanların yoğun elektromanyetik dalgalara maruz kalmamaları için baz istasyonlarının üzerine rahatlıkla görülebilecek biçimde tehlike veya güvenlik levhaları konulmaktadır. Ülkemizde ise, baz istasyonlarının vatandaştan gizlendiği uygulamalarla karşılaşyoruz. Amerika ve İngiltere gibi ülkelerde, şehirlerde bulunan GSM baz istasyonlarının yerleri, sayısı, yaydıkları frekanslar haritalarda gösterilmiş ve halkın bilgisine sunulmuştur. İyonize olmayan radyasyon yayan baz istasyonu v.b telekomünikasyon

tesislerine durumu açıklayan güvenlik levhaları yerleştirilmelidir. Görüntü kirliliği oluşturmaması için kamufle edilen baz istasyonlarına da aynı şekilde bilgilendirme levhalarının konulması yönetmeliklerle zorunlu hale getirilmelidir.

6. Baz istasyonlarının kurulumunda, cep telefonu işletmecileri; yerel yönetimlere, yerel çevre ve sağlık otoritelerine kurdukları antenin yükseklik, frekans, güç yoğunluğu ve elektromanyetik alan şiddeti gibi teknik detaylarını içeren ölçüm değerleri tablosu ve güvenlik sertifikası bilgilerini vermekle yükümlü tutulmalıdır.

7.Dünya Sağlık Örgütü tarafından yürütülen Elektromanyetik Alan Projesi'nde cep telefonu SAR değerleri için en fazla 0.1 W/kg SAR değeri önerilmektedir. Bu değer üzerinde cep telefonlarının ithalatının denetim altına alınması ve kullanımının sınırlandırılması tercih edilmelidir. Ayrıca tüketicinin korunması veya bilgilendirilmesi için üretici veya ithalatçı firmanın cep telefonları üzerine SAR değerlerini yazılması zorunlu hale getirilmelidir. (SAR, (Specific Absorption Rate – Özgül Soğurma Oranı) cep telefonu kullanılırken vücudun soğurduğu elektromanyetik enerjisi miktarı

ölçüsüdür. Diğer bir deyişle vücudun 1 kg'nın sıcaklığını 1° C yükselten elektromanyetik enerji miktarıdır).

EMO olarak teknolojiye karşı değil, teknolojinin yanlış ve ticari kullanımına karşı olduğubilmelidir.

YALAN BURNU UZATMAZ, SAKLANAN GERÇEĞİ ACITIR!

Resmi Gazete'den

Tarih	Sayı	Kurum	
1 Temmuz 2010	27628	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği	Türk Mühendis Ve Mimar Odaları Birliği Ana Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
6 Temmuz 2010	27633	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Elektrik Piyasasında Dağıtım Sistemi Yatırımlarının Düzenlenmesi Ve Planlardaki Gerçekleşmelerin Denetlenmesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
10 Temmuz 2010	27637	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Tekstil Mühendisleri Odası	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Tekstil Mühendisleri Odası Bilirkişilik Yönetmeliği
13 Temmuz 2010	27640	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Bilirkişilik Yönetmeliği
17 Temmuz 2010	27644	Radyo ve Televizyon Üst Kurumu	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu IPTV Yayın Lisans Ve İzin Yönetmeliği
17 Temmuz 2010	27644	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Jeoloji Mühendisleri Odası	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Jeoloji Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
21 Temmuz 2010	27648	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Gemi Mühendisleri Odası	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Gemi Mühendisleri Odası Gemi Kontrolü Yetkilendirme Yönetmeliği
24 Temmuz 2010	27651	Çevre ve Orman Bakanlığı	İyonlaştırıcı Olmayan Radyasyonun Olumsuz Etkilerinden Çevre ve Halkın Sağlığının Korunmasına Yönelik Alınması Gereken Tedbirlere İlişkin Yönetmelik
25 Temmuz 2010	27652		İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
25 Temmuz 2010	27652	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası Teknik Uygulama Sorumluluğu Uygulama Esasları Yönetmeliği
28 Temmuz 2010	27655	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	Elektronik Haberleşme Sektöründe Tüketici Hakları Yönetmeliği
30 Temmuz 2010	27657	Türkiye Atom Enerjisi Kurumu	Nükleer Yakıt Çevrimi Tesislerinin Güvenliği İçin Özel İlkeler Yönetmeliği
31 Temmuz 2010	27658	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı	Yapı Malzemelerinin Tabi Olacağı Kriterler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
31 Temmuz 2010	27658	Türkiye Atom Enerjisi Kurumu	Radyasyon Güvenliği Denetimleri Ve Yaptırımları Yönetmeliği
31 Temmuz 2010	27658	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	Çamlıbel Elektrik Dağıtım A.Ş.nin Özelleştirilmesi (Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı tarih : 26/7/2010 Karar no: 2010/57)